

ประสบการณ์การเรียนรู้สู่สมาชิกชุมชนศิระะอโศก จังหวัดศรีสะเกษ*

Learning Experience toward Right livelihood of Member of Sisa Asoke Community in Sisaket Province

ไพรัตน์ อาษานอก (Pairat Arsanok)**

นิรนาท แสนสา (Niranat Sansa)***

จิระสุข สุขสวัสดิ์ (Jirasuk Suksawat)****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้สู่สมาชิกชุมชนศิระะอโศก จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความ ผู้ให้ข้อมูลคือ สมาชิกชุมชนศิระะอโศก จำนวน 9 ราย คัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการวิจัยปรากฏว่า ประสบการณ์การเรียนรู้สู่สมาชิกชุมชนศิระะอโศก จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ **ประเด็นหลักที่ 1** วิถีชีวิตตามแนวโลกิยะ ประกอบด้วย 4 ประเด็นรอง คือ (1) วิถีชีวิตในครอบครัว ประกอบด้วย ช่วงชีวิตวัยเด็กและช่วงชีวิตวัยรุ่น (2) อาชีพและการดำเนินชีวิต (3) การศึกษาธรรมะ ประกอบด้วย การศึกษาธรรมะจากครอบครัวและการศึกษาธรรมะจากสถานปฏิบัติธรรมทั่วไป (4) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศิระะอโศก โดยรับรู้ผ่านสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อวิทยุ **ประเด็นหลักที่ 2** การก้าวเข้าสู่ชีวิตตามแนวทางโลกุตระ ประกอบไปด้วย 3 ประเด็นรอง คือ (1) กิจกรรมงานปลูกเสกพระแท่นๆ ของพุทธ (2) กิจกรรมงานพุทธาภิเษกสุดยอดปาฏิหาริย์ (3) กิจกรรมช่วงเข้าพรรษา **ประเด็นหลักที่ 3** การเรียนรู้สู่สมาชิกแบบอาริยะ ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นรอง คือ (1) การบำเพ็ญธรรมประกอบไปด้วย การถือศีล 5 การละอบายมุข และการรับประทานอาหารมังสวิรัต (2) การบำเพ็ญคุณประกอบด้วย ฐานงานครู ฐานงานร้านค้าบุญนิยม ฐานงานกลีกรรมธรรมชาติ ฐานงานปุยสะอาด ฐานงานขยะวิทยา ฐานงานแชมพูสมุนไพร และ ฐานงานจักรสาน **ประเด็นหลักที่ 4** คนจนมหัศจรรย์ ประกอบไปด้วย 3

* บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อนำเสนอเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

The article is presented as a part of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University.

** นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , E-mail: pledin05@gmail.com โทร. 095-6026869

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก Thesis Advisors

**** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม Co-advisors

ประเด็นรอง คือ (1) เกิดจิตวิญญาณใหม่ในกายเก่า (2) จิตอาสาเงินเดือนศูนย์บาท และ (3) เป็นผู้มั่งมีวัฒนธรรม บุญนิยม

คำสำคัญ: ประสบการณ์การเรียนรู้ สัมมาอาชีพ ชุมชนศีรชะอโคก

Abstract

The purpose of this research was to study learning experience toward right livelihood of members of Sisa Asoke Community in Si Sa Ket province. This research employed the qualitative research method based on interpretive phenomenological approach. The research informants were nine members of Sisa Asoke Community in Si Sa Ket province purposively selected based on pre-determined criteria. The employed data collecting instrument was an in-depth interview form. Data were analyzed with content analysis to create inductive conclusions for answering research objectives. Research findings showed that the learning experience toward right livelihood of members of Santi Asoke Community in Si Sa Ket province comprised four main tenets as follows: The first main tenet was the worldly way of life which was composed of four following sub-tenets: (1) the family way of life consisting of childhood life and adolescent life; (2) the career and livelihood; (3) the dhamma study consisting of dhamma study from the family and dhamma study from dhamma practicing places in general; and (4) the receiving of information concerning Sisa Asoke via personal media, printed media and radio broadcast media. The second main tenet was the entering into the transcendental way of life which was composed of three following sub-tenets: (1) the Buddhist ritual activities to sanctify the real Buddha image; (2) the Buddhist ritual activities to sanctify the supreme Buddha image; and (3) the activities during the Buddhist Lent. The third main tenet was the learning experience toward the noble right livelihood which was composed of two following sub-tenets: (1) the dhamma-based life conducts consisting of life conduct according to the five precepts, the refrain from ruinous way of life, and the taking of vegetarian food; and (2) the merit life conducts consisting of the hard work-based conduct, the Boon Niyom Shop work-based conduct, the natural agriculture work-based conduct, the clean fertilizer work-based conduct, the garbage work-based conduct, the herbal shampoo work-based conduct, and the bamboo weaving work-based conduct. The fourth main tenet was the miraculous person which was composed of three following sub-tenets: (1) the emergence of the new spiritual mind in the old body; (2) the voluntary mind for zero baht monthly salary; and (3) the transforming into a person with Boon Niyom Culture.

Keywords: Learning experience, Right livelihood, Sisa Asoke Community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสังคมไทยทุกภาคส่วนมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องทั้งนี้หากย้อนกลับไปศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1-7 จะเน้นเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นสำคัญมีการลงทุนเรื่องสิ่งก่อสร้างขั้นพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ส่งเสริมเรื่องการส่งออก ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เช่น ด้านการเกษตร การอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก จุดเปลี่ยนสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทางสังคมและมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจแห่งชาติ 2555 ก: 1)

กระแสสังคมที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบันนั้นมุ่งเน้นส่งเสริมการแสวงหาให้ได้มากถึงแม้ว่าจะเป็นการพัฒนาไปบนพื้นฐานของหลักเศรษฐกิจพอเพียงแต่ยังคงต้องใช้ปัจจัยหรือเงินมาเกี่ยวข้องกับการประกอบสัมมาอาชีพเพื่อให้บุคคลมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ภายใต้กระแสสังคมที่ให้ค่าเงินเป็นตัวชี้วัดค่าของความสุขยังคงมีชุมชนหนึ่งกลับปฏิบัติตนทวนกระแสสังคมก่อตั้งชุมชนขึ้นภายใต้ชื่อว่าชุมชนชาวโศก โดยใช้แนวทางการดำเนินชีวิตด้วยระบบบุญนิยมซึ่งตรงข้ามกับระบบทุนนิยม (สุนัย เศรษฐบุญสร้าง, 2531)

สัมมาอาชีพคืออาชีพที่ไม่เบียดเบียนทั้งตนและผู้อื่นชาวโศกนอกจากพึ่งตนเองได้ในเรื่องของสัมมาอาชีพแล้วยังเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้อีกด้วยเช่นเดียวกับชุมชนศีระะโศก จังหวัดศรีสะเกษ มีกิจกรรมสัมมาอาชีพภายในชุมชนเช่น การปลูกเห็ด ปลูกพืชไร่สารพัด พืชสมุนไพร ผลิตแชมพู สบู่ การประกอบอาชีพด้านหัตถกรรมหรือจักสาน การค้าขายสินค้าด้วยระบบบุญนิยม และผลิตยาสมุนไพรต่างๆ การแสวงหาปัจจัยในการดำเนินชีวิตจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรมคือการดำรงชีวิตโดยสัมมาอาชีพ (ศึกษาสัมมาชีพในพระพุทธศาสนา: พระธำนิ เหมธมโม(จำปา), 2550)

อย่างไรก็ตามจากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับเรื่องประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาชีพนั้นพบว่ายังมีไม่มากนัก งานวิจัยที่มีอยู่อาทิ เช่น งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสัมมาชีพโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของเกษตรกร (ขวัญชัย ช้วนนา, 2558) การศึกษาหลักสัมมาชีพของพุทธศาสนาที่ปรากฏในหลักเศรษฐกิจพอเพียง (พระครูพัฒน กิจานุรักษ์ (สำเริง เพ็ชราม) , 2547) พุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบลในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง (พระมหาเทวประภาส มากคล้าย บุญทัน ดอกไธสง และ บุษกร วัฒนบุตร, 2559 Veridian E-Journal, Su เป็นต้นซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในเชิงปริมาณและการศึกษาส่วนใหญ่เป็นการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงปัจจัยทางด้านจิตสังคมในมิติใดมิติหนึ่งซึ่งการวิจัยเหล่านั้นยังมีอาจให้คำตอบที่ครอบคลุมมิติทางด้านจิตใจซึ่งแสดงถึงประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาชีพได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาค้นคว้าเรื่องประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาชีพของชาวศีระะโศกเพื่อเป็นการนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเรื่องการเรียนรู้ด้านจิตใจควบคู่ไปกับการประกอบสัมมาชีพเพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติธรรมกับการประกอบสัมมาชีพในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีวะของสมาชิกชุมชนศิระะอโคก

คำถามในการวิจัย

ประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีวะของศิระะอโคกเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แนวปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความ (Interpretative Phenomenology Analysis) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

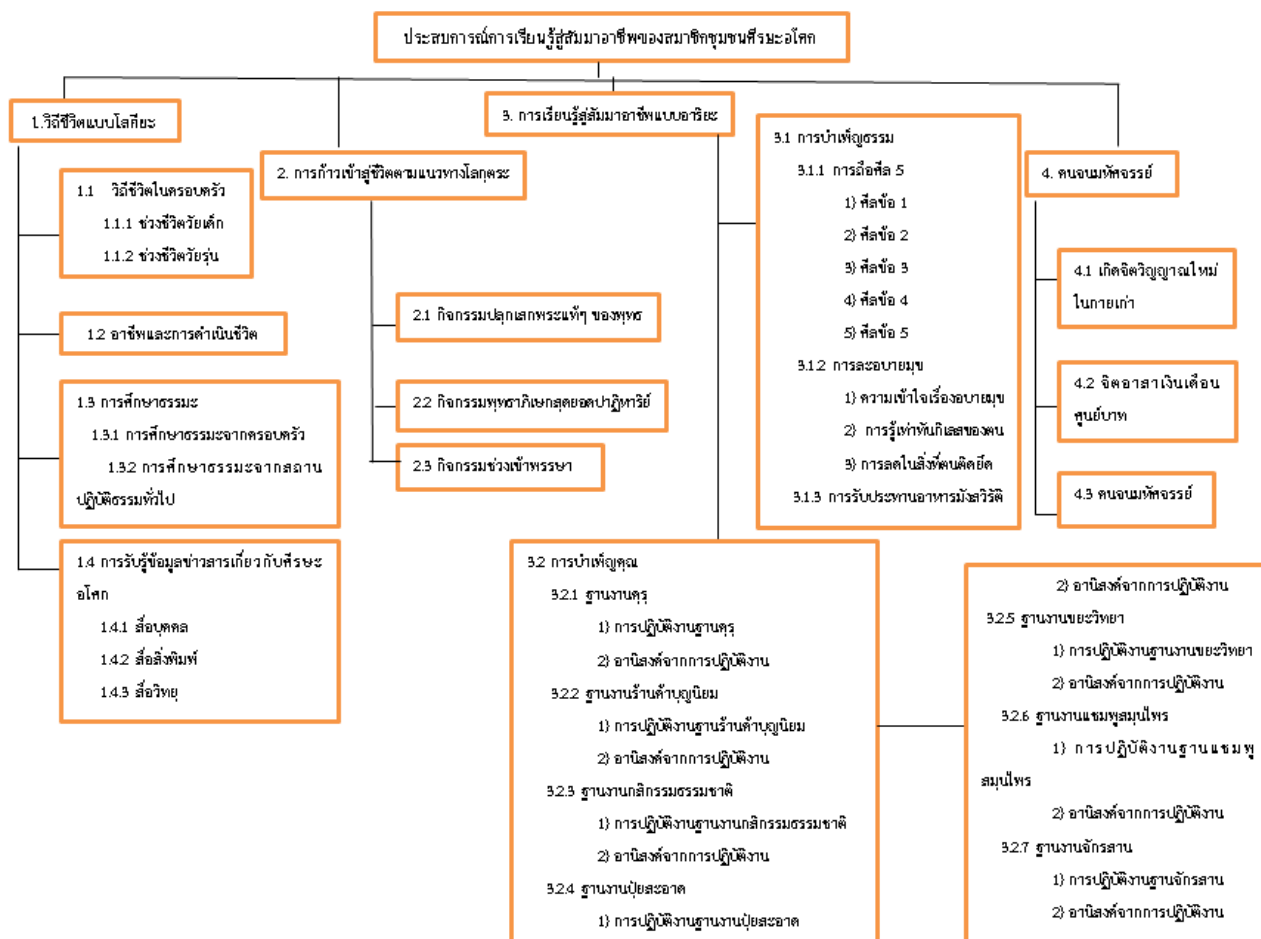
คือ สมาชิกชุมชนศิระะอโคก จำนวน 9 ราย ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามเกณฑ์การคัดเลือก คือ เป็นสมาชิกชุมชนศิระะอโคกอย่างน้อย 5 ปี เป็นผู้ผ่านประสบการณ์การประกอบสัมมาอาชีวะและเต็มใจเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แนวคำถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้ค้นหาคำตอบ เทปบันทึกเสียง แบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบบันทึกภาคสนาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured interviews) แนวคำถามสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ขณะนั้นๆ โดยผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 9 ราย ประมาณรายละ 45 นาทีถึง 100 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์เชิงลึกมาถอดความแบบคำต่อคำ (Verbatim) เพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาและบริบท (content & context analysis) จากนั้นจึงนำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องด้วยการอ่านบทสัมภาษณ์ที่ถอดความเป็นตัวอักษร (script) เพื่อเปรียบเทียบกับเสียงที่บันทึกเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยอ่านบทสนทนาที่ถอดความเป็นตัวอักษรหลายๆ ครั้ง เพื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลทั้งหมดในภาพรวม แล้วจึงถอดรหัสข้อความ (coding) โดยดึงข้อความหรือประโยคที่สำคัญในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ความคิด ความรู้สึกจากข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลแต่ละบุคคลแล้วนำรหัสที่ได้มารวบรวมเชื่อมโยงสร้างเป็นประเด็นหลัก (theme) โดยนำข้อความหรือประโยคสำคัญที่มีลักษณะร่วมกันหรือมีความหมายเหมือนกันมารวมไว้ด้วยกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จัดเป็นประเด็นหลักมาหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับประเด็นต่างๆ อย่างเป็นระบบ แล้วจึงสร้างข้อสรุปจากประเด็นหลักทั้งหมดเพื่อให้เห็นภาพรวมของประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพช่วยตรวจสอบและให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำข้อมูลและข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่า ข้อสรุปที่ได้มาจากการประสบการณ์หรือคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างแท้จริง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีพของสมาชิกชุมชนศีระะอโศก ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นสำคัญที่น่าสนใจหลายประเด็น สามารถแสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีพของสมาชิกชุมชนศีระะอโศก

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีพของสมาชิกชุมชนศีระะอโศก ซึ่งสามารถอธิบายแต่ละประเด็นได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 วิถีชีวิตแบบโลกียะ

วิถีชีวิตแบบโลกียะนั้น เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ให้ข้อมูลว่าแต่ละคนได้ใช้ชีวิตผ่านวัยและวันมาอย่างไรบ้างต้องเผชิญกับความทุกข์ยากลำบากในการดำรงชีวิตซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้ชีวิตช่วงวัยเยาว์และวัยรุ่นไปกับการช่วยเหลือกตัญญูต่อครอบครัวของตนจนกระทั่งก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 วิถีชีวิตในครอบครัว เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคมแต่ก็มีความสำคัญมากเพราะหากครอบครัวปลูกฝังสิ่งที่ดีงามเรื่องค่านิยมบาปบุญคุณโทษต่างๆให้บุตรหลานซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมชุมชนประเทศชาติสืบไป

1.1.1 ช่วงชีวิตวัยเด็ก ชีวิตวัยนี้เปรียบเสมือนผ้าขาวที่ต้องได้รับการอบรมบ่มเพาะนิสัยใจคอจากครอบครัวหากแต่ชีวิตของชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนนั้นโดยส่วนใหญ่มาจากพื้นฐานครอบครัวที่ไม่ได้ร่ำรวยหรือพอมืออันจะกินนักและเป็นครอบครัวที่ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพเกือบทั้งหมดทำให้ไม่มีเวลาได้อบรมสั่งสอนบุตรเท่าใดนัก

1.1.2 ช่วงชีวิตวัยรุ่น จากการศึกษาพบว่าช่วงชีวิตวัยรุ่นของชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลส่วนมากจะใช้เวลาหมดไปกับการทำงานหาเลี้ยงครอบครัว เช่น ช่วยทำไร่ ทำนา ทำงานโรงงานบ้าง ปั่นสามล้อบ้าง ไม่ค่อยได้ไปเที่ยวเตร่เฮฮาตามประสาวัยรุ่นทั่วไปหรือหากไปเที่ยวก็อยู่ในกรอบประเพณีอันดีงามไม่ได้สำมะเลเทเมาหรือมั่วสุมในเรื่องของสิ่งเสพติด

1.2 อาชีพและการดำเนินชีวิต ทุกคนเมื่อก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่แล้วต้องมีการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีประกอบอาชีพที่หลากหลายแตกต่างกันออกไปเช่น ค้าขาย ทำงานโรงงาน ทำอาชีพเกษตรกรรมทำไร่ทำนา รับจ้างทั่วไป ส่งหนังสือพิมพ์ ก่อสร้าง ขายตรง เป็นกระเป๋ารถเมล์ ขับรถเมล์ ผู้ช่วยพยาบาล หรือแม้กระทั่งงานที่ไม่เป็นสมมาอาชีพและผิดกฎหมายเองก็ตามเช่น เล่นไฮโลก็ต้องทำเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายภายในครอบครัว

1.3 การศึกษาธรรมะ พื้นฐานชีวิตของมนุษย์นั้นสิ่งสำคัญสูงสุดของชีวิตก็คือการศึกษาธรรมะ เพราะการเดินทางของชีวิตนั้นต้องมีหลักธรรมะเป็นจุดตั้งเข็มทิศเพื่อนำทางชีวิตไปในทางที่ถูกตรง ถูกต้องเป็นคนดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติสืบไป โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากประเด็นต่อไปนี้

1.3.1 เรียนรู้ธรรมะจากครอบครัว พื้นฐานของชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังค่านิยมเรื่องบาปบุญคุณโทษมาจากรอบครัวกันทั้งนั้นบางครอบครัวอาจลงมือทำให้เห็นเป็นตัวอย่างแก่ลูกๆ ของตนในเรื่องความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ผิดศีลผิดธรรม พาเข้าวัดปฏิบัติธรรม สอนให้รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น

1.3.2 เรียนรู้ธรรมะจากสถานปฏิบัติธรรม สถานที่ปฏิบัติธรรมบางแห่งที่พาฝึกปฏิบัติในด้านจิตใจ การเทศนาสั่งสอนอบรมผู้คนให้เป็นคนดีของสังคมหากแต่ในชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ลงลึกเรื่องของการปฏิบัติธรรมมากนักคงไปวัดตามจารีตประเพณีเท่านั้นเช่น กลุ่มอนุตระธรรม วัดธรรมกาย วัดประจำจังหวัดที่ชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลอยู่ วัดหนองป่าพง สำนักแม่ชีรุ่งเดือน สำนักท่านไชยยศ เป็นต้น

1.4 การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับศรีษะอโศก ผู้ให้ข้อมูลมีความสนใจและต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพื่อการประพฤติปฏิบัติตนตามแนวทางของชาวอโศกซึ่งแต่ละคนได้มีการศึกษาข้อมูลผ่านการรับรู้ในประเด็นย่อยดังนี้

1.4.1 สื่อบุคคล ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศรีษะอโศกผ่านการแนะนำชักชวนจากเพื่อน คนที่รู้จัก หรือญาติของตนให้รู้จักกับหมู่กลุ่มของชาวอโศกจนสนใจอยากปรับเปลี่ยนแนวความคิดและการดำเนินชีวิตตามแบบของหมู่กลุ่มชาวอโศก

1.4.2 สื่อสิ่งพิมพ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักบางรายก็รู้จักหมู่กลุ่มชาวโศกผ่านการอ่านหนังสือต่างๆ ของชาวโศกเช่น หนังสือดอกหญ้า ดอกบัวน้อย คนคืออะไรทำไมสำคัญนัก สารโศก เราคิดอะไร เป็นต้น

1.4.3 สื่อวิทยุ ผู้ให้ข้อมูลได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับชาวโศกผ่านสื่อวิทยุซึ่งเป็นการจัดรายการวิทยุของท่านสมณะที่เป็นนักบวชของชาวโศกเช่นรายการเพื่อนช่วยเพื่อน ที่จัดรายการโดยท่านสมณะเสียงศีล และรายการอื่นๆ ของท่านสมณะพะพะพุทธ เป็นต้น

ประเด็นที่ 2 การก้าวเข้าสู่ชีวิตตามแนวทางโลกุตระ เป็นประสบการณ์ของชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลก่อนที่จะเป็นผู้มีประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีพนั่นจะต้องผ่านกระบวนการการเรียนรู้ฝึกฝนตนเองในการมาเป็นผู้มักน้อย สันโดษ กล้าจน ทนเสียตสี หนีสะสม นิยมสร้างสรรค์ จนอาจจะก้าวเข้าสู่เป้าหมายสูงสุดในชีวิตนั่นคือนิพพาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมงานปลูกเสกพระแท่นของพุทธ ชาวศีระะโศกที่เป็นผู้ให้ข้อมูลต้องเข้าร่วมในกิจกรรมปลูกเสกพระแท่นของพุทธ ชาวศีระะโศกก่อนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจว่าปลูกเสกหมายถึง การปลูกเสกเครื่องรางของขลัง แต่หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมปลูกเสกพระแท่นของพุทธแล้วจึงได้รู้ว่าการปลูกเสกคือการปลูกเสกตัวเองให้เป็นพระให้มีความเข้าใจในแก่นแท้ของพุทธ ไม่ใช่การปลูกเสกอิฐหินดินทราย ปลูกจากความหลับหลงใหลในโลกียะให้ตื่นขึ้นมาสู่โลกุตระธรรม

2.2 กิจกรรมงานพุทธาภิเษกสุดยอดปาฏิหาริย์ หลังจากที่ชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลหลักได้เข้าร่วมกิจกรรมพุทธาภิเษกสุดยอดปาฏิหาริย์แล้วเกิดปาฏิหาริย์ขึ้นกับตนเอง เช่น ตื่นจากความหลับหลงใหลกับสิ่งรอบกายภายนอกแบบโลกๆ เกิดจิตที่คล้ายดอกบัวกำลังจะบาน เข้าใจในสพระธรรมคำสอนเกิดความสว่างทางจิตใจ และในบางรายก็ได้ตั้งใจที่จะปฏิบัติธรรมให้เคร่งครัดขึ้น ต้องการเปลี่ยนแปลงพัฒนาจิตวิญญาณ

2.3 กิจกรรมช่วงเข้าพรรษา ในประเด็นกิจกรรมช่วงเข้าพรรษานี้ เป็นวัตรปฏิบัติไม่ใช่เฉพาะของพระสงฆ์เท่านั้นหากแต่ฆราวาสที่เป็นชาวชุมชนศีระะโศกก็ต้องเข้าร่วมปฏิบัติด้วยเป็นเวลาระยะเวลานาน 3 เดือน กิจกรรมช่วงเข้าพรรษาคือการฝึกฝนตนเองในการตื่นแต่เช้าเพื่อร่วมสวดมนต์ทำวัตรเช้า การเข้าพรรษาเป็นโอกาสที่ดีที่ชาวศีระะโศกจะได้พิจารณาตนเองในข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ ให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น ซึ่งเรียกว่าการตั้งตบะธรรมหรือตบะบรรพชา การตั้งตบะถือเป็นอธิศีล

2.4 การปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตชุมชน ในประเด็นนี้ชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลหลักก็ได้มีการปฏิบัติตนเพื่อให้เข้ากับวิถีชีวิตชุมชนในเรื่องต่างๆดังเช่น เริ่มตั้งแต่การปรับตัวเรื่องการกินต้องรับประทานอาหารมังสวิรัตเพียงวันละ 2 มื้อ การอยู่ต้องอยู่ในสถานที่ที่ไม่หรูหราสมถะ ต้องตื่นเช้าและนอนตั้งแต่หัวค่ำไม่มีที่นั่งที่นอนสูงใหญ่ การแต่งกายที่ต้องเรียบง่ายมีเสื้อผ้าแค่พอที่จำเป็นของแต่ละคน การถอดรองเท้า เป็นผู้มักน้อย สันโดษ กินน้อยใช้น้อย

3. การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีวะแบบอาริยะ การเรียนรู้ของชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลที่จะนำไปสู่การประกอบสัมมาอาชีวะแบบอาริยะนั้นต้องมีการผ่านกระบวนการฝึกฝนในเรื่องของธรรมะซึ่งเรียกว่าการบำเพ็ญธรรมนั่นคือ การถือศีล 5 ลดละเลิกอบายมุข และรับประทานอาหารมังสวิรัต และการลงปฏิบัติในฐานะงานภายในชุมชนที่เรียกว่าการบำเพ็ญคุณนั่นเอง

3.1 การบำเพ็ญธรรม การเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูลหลักตามแบบชาวชุมชนศีระะโศกนั้นไม่ได้มุ่งเน้นแต่เฉพาะเรื่องงานภายนอกหากแต่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ทางด้านจิตใจซึ่งถือเป็นประเด็นหลักที่สำคัญต้องผ่านการเรียนรู้เรื่องของการถือศีลปฏิบัติธรรมตรวจดูตัวตนของตนเองว่ามีศีลข้อใดที่ตนยังผิดพลาดพยายามปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ศีลเต็มขึ้นมาดั่งปรัชญาการศึกษาสำหรับนิสิตวิทยาลัยบรรดาบัณฑิตบุญนิยมซึ่งผู้ให้ข้อมูลก็เป็นนิตยอยู่ด้วยว่า “ศีลเต็ม เข้มงาน สืบสานวิชา”

3.1.1 การถือศีล 5 ในประเด็นการถือศีล 5 นั้นถือว่าเป็นหัวใจหลักของการเรียนรู้สู่สมาธิอาชีวะแบบอาริยะของชาวศีระะโศก เพราะศีล 5 คือตัวชี้วัดคุณธรรมจริยธรรมของคน โดยมีรายละเอียดศีลข้อต่างๆ ที่ชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงดังนี้

(1) **ศีลข้อที่ 1** คือการที่ชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลเว้นขาดจากการฆ่าทั้งหลายทั้งเจตนาและไม่เจตนา ไม่ทำร้ายทำลายหรือเบียดเบียนจิตใจและร่างกายของผู้อื่นหรือแม้กระทั่งตัวเองรวมไปถึงการเว้นขาดจากการรับประทานอาหารที่ปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ทุกชนิด

(2) **ศีลข้อ 2** คือการที่ชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลพึงเว้นขาดจากการลักเล็กขโมยน้อยหยิบฉวยของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือแม้กระทั่งโลภอยากได้ของผู้อื่นมาครอบครองก็ถือว่าเป็นการละเมิดศีลข้อนี้เช่นกัน

(3) **ศีลข้อ 3** ในส่วนของการปฏิบัติเรื่องศีลข้อ 3 ของชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลนั้นคือการเว้นขาดจากการล่วงละเมิด ผิดลูกผิดเมียผู้อื่น และในชุมชนศีระะโศกลงรายละเอียดลึกลงไปอีกคือการห้ามมิให้ขายหญิงถูกเนื้อต้องตัวกันหากไม่ใช่คู่สามีภรรยา กัน มั่นคงและซื่อสัตย์ในคู่ของตนเองและในชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลบางรายก็ประพุดิตนเป็นคนโสดเพื่อจะได้ไม่ต้องทุกข์ในเรื่องการครองเรือน

(4) **ศีลข้อ 4** ในส่วนของการปฏิบัติศีลข้อ 4 ของชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลนี้ จะต้องเว้นขาดเรื่องของการพูดคำหยาบ คำเท็จ โกหกหลอกลวง เพ้อเจ้อ ส่อเสียด หรือแม้กระทั่งพูดยุแยงตะแคงรัวนำความข้างหนึ่งไปบอกอีกฝ่ายหนึ่งเป็นต้นซึ่งผู้ให้ข้อมูลบางรายทำได้ยากที่สุดในบรรดาศีลทั้ง 5 ข้อ

(5) **ศีลข้อ 5** ในประเด็นของการปฏิบัติศีลข้อ 4 ของชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลนั้นต้องเว้นขาดจากเครื่องดื่มของมีเมาทั้งหลาย บุหรี่ การพนัน หว่ย ไฟ ไฮโล สิ่งเสพติดทั้งหลายหรือแม้แต่การหลงติดในรสอาหารหรือการทานนอกมื้อที่ชุมชนกำหนด

3.1.2 การละอบายมุข ในประเด็นการละอบายมุขนี้เป็นสิ่งที่ชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลได้ผ่านการเรียนรู้และทำความเข้าใจเรื่องนี้มาบ้างตั้งแต่ก่อนเข้ามาเป็นสมาชิกชุมชนศีระะโศกแต่ว่าก็ไม่ได้ลงลึกในรายละเอียดต่างๆ มากเท่าใดนัก มีรายละเอียดของประเด็นย่อยได้แก่ (1) ความเข้าใจเรื่องอบายมุข (2) การรู้เท่าทันกิเลสของตนเอง (3) การลดในสิ่งที่ตนติดยึด โดยมีรายละเอียดที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงดังนี้

1. ความเข้าใจเรื่องอบายมุข ในส่วนนี้เป็นทัศนคติของชาวศีระะโศกผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อเรื่องของอบายมุข มีความเข้าใจว่าอบายมุขคือ อบายมุข 6 หนทางแห่งความเสื่อมทั้งหลายที่ควรหลีกเลี่ยง ได้แก่ การดื่มสุราของมีเมา การชอบเที่ยวกลางคืน การดูการละเล่น การติดการพนัน การคบคนชั่วเป็นมิตร การเกียจคร้านในหน้าที่การงาน และอบายมุขอย่างอื่นอีกเช่น บุหรี่ ล้อตเตอรี่ การติดกีฬา การเล่นไพ่ เล่นหว่ย ไฮโล การฟ้อนรำ ดูหนัง ฟังเพลง ร้องเพลง เครื่องประดับ

2. การรู้เท่าทันกิเลสของตน ประเด็นนี้ชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลเล่าถึงประสบการณ์การตามรู้เท่าทันอาการเกิดกิเลสของตนในแต่ละเรื่อง ต้องฝึกฝนใจไม่ทำตามใจที่ตนเองต้องการเช่น การหลงติดในเสียงเพลง การติดในเครื่องประดับตกแต่ง ติดเรื่องความสวยความงาม เป็นต้น

3. การลดในสิ่งที่ตนติดยึด ในส่วนนี้เป็นสิ่งที่ชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลได้พยายามลดสิ่งที่ตนเองติดยึดในอบายมุขทั้งแบบหยาบและละเอียด เช่นการลดและเลิกในเรื่องของการเล่นการพนัน หวย ไฟ ไฮโล การลดเรื่องการติดความเกียจคร้านไม่ชวนชวน การลดเรื่องการไม่ติดยึดในอัตตามานะ (ความเห็นของตน) เป็นต้น

3.1.3 การรับประทานอาหารมังสวิริติ การรับประทานอาหารมังสวิริตินี้เกี่ยวข้องกับการรักษาศีล ข้อ 1 หากไม่ทานเนื้อสัตว์ก็ไม่เกิดการฆ่า เป็นการรักษาศีลข้อ 1 ของตนให้บริสุทธิ์ และบางรายเลือกทานมังสวิริติเนื่องจากเกิดผลดีต่อสุขภาพของตนเห็นการเปลี่ยนแปลงจากที่ป่วยบอຍหลังจากรับประทานอาหารมังสวิริติแล้วสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ขึ้นและบางรายไม่ยอมยกเบียดเบียนเพราะรู้และเข้าใจในธรรมะไม่ยอมเอาชีวิตของผู้อื่นมาต่อชีวิตของตนเอง

3.2 การบำเพ็ญคุณ ชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้เพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นผู้มีประสบการณ์การเรียนรู้สู่สมาธิได้อย่างสมบูรณ์นั่นคือการฝึกฝนในด้านการงานหรือที่กลุ่มชาวอโศกเรียกว่าหวมดบำเพ็ญคุณซึ่งในชุมชนจะมีฐานงานสมาธิซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกศึกษาทั้งหมด 7 ฐานงาน ได้แก่ 1) ฐานงานครู 2) ฐานงานร้านค้าบุญนิยม 3) ฐานงานกสิกรรมธรรมชาติ 4) ฐานงานปุยสะอาด 5) ฐานงานขยะวิทยา 6) ฐานงานจักรสาน 7) ฐานงานแซมพู โดยมีรายละเอียดดังนี้ (1) การปฏิบัติงานฐาน (2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน

3.2.1 ฐานงานครู เป็นฐานงานที่ต้องทำหน้าที่ดูแลและสอนเด็กนักเรียนที่อยู่ในชุมชน ครูที่ไม่ได้มีหน้าที่สอนเฉพาะวิชาการอย่างเดียวหากแต่เก็บรายละเอียดชีวิตทุกเรื่องของนักเรียนเริ่มตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงส่งเข้านอนกันเลยทีเดียวเพราะฉะนั้นที่ต้องเรียกครูนั้นก็หมายความว่าท่านทำงานหนักและเหนื่อยอย่างแท้จริงและครูที่ทำงานฟรีไม่มีเงินเดือนอีกด้วยมีรายละเอียดดังนี้ (1) การปฏิบัติงานฐานครู (2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน

1) การปฏิบัติงานฐานครู ในประเด็นนี้ชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลทำหน้าที่ของครูไม่ใช่เฉพาะเรื่องของการสอนในห้องเรียนเท่านั้นหากแต่ยังรวมไปถึงการดูแลทางด้านจิตวิญญาณของเด็กๆ เป็นผู้นำพาทางปฏิบัติด้านกสิกรรม การเป็นวิทยากร เป็นผู้บรรยาย เป็นที่ปรึกษาด้านงานวิจัย

2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งที่ชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลได้รับจากงานที่ตนเองได้ทำเช่น เป็นสุขที่เด็กเข้าใจในบทเรียน ไม่ต้องเครียดกับงานด้านเอกสาร ไม่ต้องกังวลเรื่องเงินเพะทำงานฟรี มีความเป็นอิสระภายใต้กรอบของศีล ไม่ต้องทำงานเพื่อเอาใจใคร มีความสุขเมื่อได้สอนเด็ก

3.2.2 ฐานงานร้านค้าบุญนิยม เป็นหนึ่งในฐานงานหลักที่เป็นสมาธิในชุมชนศรีษะอโศกที่ร้านค้าบุญนิยมนี้จะมีแตกต่างในรายละเอียดของการขายออกไปซึ่งชาวศรีษะอโศกผู้ให้ข้อมูลต้องศึกษาในรายละเอียดเหล่านั้นก่อนเมื่อเข้าใจและปฏิบัติตามหลักการค้าบุญนิยมซึ่งมีอยู่ 4 ระดับคือ ระดับที่ 1

ขายต่ำกว่าท้องตลาด ระดับที่ 2 ขายเท่าทุน ระดับที่ 3 ขายต่ำกว่าทุน และระดับที่ 4 แจกฟรี ซึ่งมีรายละเอียดในฐานงานร้านค้าบุญนิยมดังนี้ (1) การปฏิบัติงานฐานร้านค้าบุญนิยม (2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน

1) การปฏิบัติงานฐานร้านค้าบุญนิยม ชาวศิระชะโศกผู้ให้ข้อมูลเมื่อก่อนเข้ามาเป็นชาวมุสลิมก็มุ่งเน้นแต่จะกอบโกยยิ่งหาได้มากยิ่งภาคภูมิใจหากแต่เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกชุมชนจึงเกิดการเรียนรู้ในหลักการค้าบุญนิยมของชาวโศกเพิ่มขึ้นเพราะ เป็นการค้าที่ไม่มุ่งแสวงหาแต่ผลกำไร ไม่ค้าขายสิ่งที่เป็นอบายมุขทั้งหลาย

2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน สิ่งที่ชาวศิระชะโศกผู้ให้ข้อมูลได้หลังจากการทำงานฐานร้านค้าบุญนิยมคือ การได้ให้ได้เสียสละ ไม่ต้องการค่าจ้างรางวัลในการประกอบสัมมาอาชีพ ไม่เกียจคร้านในการทำงาน การเป็นตัวอย่างให้กับสังคมทั่วไปในเรื่องความขยัน ไม่คดโกงใคร ทำงานที่เป็นสัมมาอาชีพ ซื่อสัตย์สุจริต พึ่งตนจนเป็นที่พึ่งให้ผู้อื่นได้

3.2.3 ฐานงานกสิกรรมธรรมชาติ เป็นสัมมาอาชีพเน้นการปลูกพืชผักและผลไม้ไร้สารพิษเพื่อสร้างอาหารสำหรับเลี้ยงสมาชิกชาวมุสลิมทั้งหมดและหากเหลือก็แบ่งปันให้กับชุมชนชาวโศกทั่วประเทศงานกสิกรรมธรรมชาติเป็นงานที่ต้องทำกลางแจ้งแดดร้อน หนักเหนื่อย หากเป็นฤดูฝนก็เฉอะแฉะ ลำบากบางครั้งต้องต่อสู้กับศัตรูพืช แมลงต่างๆเพราะไม่ได้ใช้สารเคมีในการปลูกพืช ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลือกมาประกอบสัมมาอาชีพนี้จึงต้องเป็นผู้ที่มีใจรักและเสียสละในงานด้านกสิกรรมธรรมชาติเป็นอย่างมากมีรายละเอียดดังนี้ (1) การปฏิบัติงานฐานกสิกรรมธรรมชาติ (2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน

1) การปฏิบัติงานฐานกสิกรรมธรรมชาติ ชาวศิระชะโศกผู้ให้ข้อมูลต้องเรียนรู้การปฏิบัติงานด้วยตนเองผ่านการลงมือทดลองปฏิบัติจริงในแปลงงาน เช่นการทดลองใช้สมุนไพรในการปราบศัตรูพืชเพราะเป็นคนขยันไม่หยุดอยู่ใฝ่เรียนรู้จึงทำให้ค้นพบวิธีการจัดการกับสิ่งที่มารบกวนการทำกสิกรรมแบบธรรมชาติได้โดยไม่ยาก

2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน สิ่งที่ชาวศิระชะโศกผู้ให้ข้อมูลได้จากการปฏิบัติงานฐานกสิกรรมคือ การมีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรง ปลื้มใจที่ได้ทำเพื่อผู้อื่นได้มาให้มาเสียสละจริงๆไม่ยอกได้เงินทองมาครอบครองเป็นของตน

3.2.4 ฐานงานปุ๋ยสะอาด เป็นฐานงานที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อรองรับในภาคกสิกรรมสำหรับชุมชนเหลือจากการใช้เราจึงผลิตเพื่อจำหน่ายเพราะเป็นการช่วยบรรเทาให้เกษตรกรที่มีไร่นาหรือสวนหันมาทำการเกษตรแบบไร้สารพิษลดการใช้สารเคมีลงด้วยและที่สำคัญเป็นการช่วยลดรายจ่ายให้กับเกษตรกรเกิดการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการทำงาน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้คือ (1) การปฏิบัติงานฐานปุ๋ยสะอาด (2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน

1) การปฏิบัติงานฐานปุ๋ยสะอาด ชาวศิระชะโศกผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ในทุกกระบวนการผลิตเพราะได้เริ่มเรียนรู้ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นการผลิตจนถึงขั้นตอนสุดท้ายและสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ชาวบ้านได้เข้าใจโดยไม่ซับซ้อนขบวนการผลิตปุ๋ยสะอาดหรือเพื่อจำหน่ายให้กับเกษตรกรผู้ต้องการลดต้นทุนการผลิตและรักษาสิ่งแวดล้อม

2) **อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน** สิ่งที่ชาวศิริระอโศกผู้ให้ข้อมูลได้จากการทำงานฐานปุ๋ย สะอาดคือความภาคภูมิใจในการพลิกฟื้นแผ่นดินที่เสียให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ ต้องการที่จะเผยแพร่การเกษตร แบบไร้สารเคมี

3.2.4 **ฐานงานขยะวิทยา**เป็นฐานงานสัมมาอาชีพที่สำคัญและจำเป็นฐานงานขยะวิทยาใน ชุมชนศิริระอโศกมีกระบวนการจัดการแบ่งออกเป็น 2 ชนิดนั่นคือ ขยะสด และขยะแห้ง ขยะสดในที่นี้คือต้อง แปรรูปขยะที่มีในครัวเรือนนำไปทำเป็นปุ๋ยหมักหรือทำน้ำหมักชีวภาพสำหรับรดพืชผักสวนครัวในชุมชนอีกด้วย ส่วนทางด้านขยะแห้งนั้นก็จะมีการแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น พลาสติก กระดาษ ขวด โลหะ เป็นต้น มีรายละเอียดดังนี้ (1) การปฏิบัติงานฐานขยะวิทยา (2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน

1) **การปฏิบัติงานฐานขยะวิทยา** ชาวศิริระอโศกผู้ให้ข้อมูลมีการวางแผนการทำงานคือ จัดการเรื่องขยะก่อนเพื่อนำไปทำปุ๋ย หรือเป็นอาหารให้กับเตาไบโอแก๊สภายในชุมชน จากนั้นจึงมาจัดการ เรื่องขยะแห้งซึ่งได้แบ่งเป็นชนิดต่างๆไว้แล้วจึงไม่ยากต่อกระบวนการจัดการ

2) **อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน** สิ่งที่ชาวศิริระอโศกผู้ให้ข้อมูลได้จากการทำงานฐานงาน ขยะนั่นคือ มีความละเอียดในการทำงาน ทำใจให้อยอมรับความน่ารังเกียจซึ่งผู้อื่นทำได้ยาก ถือเป็นการปฏิบัติ ธรรมอันจิตใจของตนในการดีเรื่องความสวยงามและน่ารังเกียจลงได้

3.2.6 **ฐานงานแชมพูสมุนไพร** ฐานงานนี้เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกฝนเรื่องของการทำ ผลิตภัณฑ์ซักล้างต่างๆ ไม่ได้มีเฉพาะเรื่องของแชมพูสมุนไพรอย่างเดียวชาวศิริระอโศกผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญ และเป็นวิทยากรให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ในเรื่องการทำแชมพู สบู่ น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า น้ำยาขัดห้องน้ำ จากสมุนไพรไทย สิ่งที่สำคัญไปกว่านั้นคือการเรียนรู้ภายในเรื่องของการลดละกิเลสหรือปล่อยวางสิ่งที่เข้ามา กระทบสัมผัส มีรายละเอียดในประเด็นนี้คือ (1) การปฏิบัติงานฐานแชมพูสมุนไพร (2) อานิสงค์จากการ ปฏิบัติงาน

1) **การปฏิบัติงานฐานแชมพู** การปฏิบัติงานฐานแชมพูที่ชาวศิริระอโศกผู้ให้ข้อมูลหลักได้ อธิบายถึงขั้นตอนการทำงานและยังมีสูตรอื่นๆที่มีอยู่ในฐานงานซึ่งหากมีผู้สนใจที่จะเรียนรู้ทั้งแชมพู สบู่ ผลิตภัณฑ์ซักล้างอื่นๆก็สามารถมาเรียนรู้ได้โดยมีชาวชุมชนศิริระอโศกผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอด องค์ความรู้

2) **อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน** สิ่งที่ชาวศิริระอโศกผู้ให้ข้อมูลได้จากการทำงานคือ การทำงานแบบไม่หวังสิ่งตอบแทนหรือที่เรียกว่าทำงานฟรีไม่มีเงินเดือนไม่ได้นึกถึงเงินเรื่องทองที่จะได้รับ

3.2.7 **ฐานงานจักรสาน** เป็นฐานงานที่ได้แรงงานจากกลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ภายในชุมชน เนื่องจากชาวศิริระอโศกผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มผู้สูงอายุคนอื่นๆ ที่อยู่ภายในชุมชนไม่สามารถไปทำงานกลางแจ้ง หรืองานที่ต้องใช้แรงมากๆ เช่นงานด้านการจักรสาน ทำเป็นกระเป๋าทอ ตะกร้าต่างๆ ลวดลายแตกต่างกันออกไป มีรายละเอียดดังนี้ (1) การปฏิบัติงานฐานจักรสาน (2) อานิสงค์จากการปฏิบัติงาน

1) **การปฏิบัติงานฐานจักรสาน** ชาวศิริระอโศกผู้ให้ข้อมูลมีความเชี่ยวชาญด้านการสานเพื่อ สร้างรายรับให้กับชุมชนในอาชีพที่เป็นสัมมาอาชีพหากแต่ไม่ได้เป็นอาชีพที่มุ่งสร้างรายได้ให้กับตนเองแต่เป็นการ สร้างรายได้เพื่อส่วนกลาง เพราะที่ชุมชนศิริระอโศกอยู่กันแบบระบบสาธารณะโภคี

2) **อานิสงส์จากการปฏิบัติงาน** สิ่งที่ได้จากการทำงานฐานจักรสานชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูล มีความสุขทางด้านจิตใจเพิ่มขึ้น เพราะอาศัยการมองเห็นไม่เพ่งโทษถือสาผู้อื่นตั้งใจมาดละเสียดละความสุขส่วนตนเพื่อคนหมู่มาก จิตใจไม่วุ่นวายสับสน ไม่คิดจะทิ้งชุมชนไปไหน

ประเด็นหลักที่ 4 : คนจนมหัศจรรย์ ในประเด็นนี้ชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้ผ่านกระบวนการการเรียนรู้จนเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งทางกายและจิตวิญญาณที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริงคือเมื่อตากระทบรูป หูได้ยิน จมูกได้กลิ่น ลิ้นได้รับรสสัมผัส เย็น ร้อน อ่อน แข็ง ซึ่งไม่ได้เอาแต่นั่งหลับตาเพียงอย่างเดียว หากแต่ยังมีการปฏิบัติธรรมแบบสืมาตามเห็น เมื่อเจอผัสสะที่มากระทบกับทวารทั้ง 6 แล้วสามารถมีวิธีการในการจัดการกับผัสสะเหล่านั้นได้อย่างแยบคาย ดังรายละเอียดในประเด็นย่อยได้แก่ (1) เกิดจิตวิญญาณใหม่ในกายเก่า (2) จิตอาสาเงินเดือนศูนย์บาท (3) เป็นผู้มัววัฒนธรรมบุญนิยม

4.1 เกิดจิตวิญญาณใหม่ในกายเก่า ในประเด็นนี้ชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้และฝึกฝนเพื่อก้าวเข้าสู่การเป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านสัมมาอาชีวะและการจะเป็นผู้มีสัมมาอาชีวะที่ดีได้ก็ต้องเป็นผู้ที่มีสัมมาทิฐิที่ถูกต้องเสียก่อนชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลส่วนมากสามารถรับรู้และเข้าใจและเห็นความเปลี่ยนแปลงของตนเองมากขึ้นหรือเคร่งครัดมากขึ้นในเรื่องการถือศีล เป็นต้น

4.2 จิตอาสาเงินเดือนศูนย์บาท ในประเด็นนี้ชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้ผ่านการศึกษารับรู้บ่มเพาะทางด้านจิตวิญญาณ เป็นผู้ไม่ได้ติดยึดกับเรื่องข้าวของเงินทองอื่นๆ พยายามเรียนรู้ฝึกฝนตั้งตนอยู่บนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียงสามารถเป็นผู้ที่มีความสุขโดยได้ไม่เอาเรื่องเงินมาเป็นตัวชี้วัดค่าของความสุขอยู่ในสังคมที่เรียกว่ามีระบบสาธารณะโภคีผู้คนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่พาอาศัยกันได้

4.3 เป็นผู้มัววัฒนธรรมบุญนิยม เมื่อชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลซึ่งได้ผ่านการเรียนรู้ทั้งทางด้านจิตวิญญาณและด้านร่างกายผ่านกระบวนการต่างๆ ในชีวิตประจำวันจนกระทั่งกลายมาเป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมใหม่ที่เรียกว่าวัฒนธรรมบุญนิยม นั่นคือการเป็นผู้ที่ที่มาเสียสละ กินน้อยใช้น้อย ที่เหลือจุนเจือสังคม เป็นผู้ที่ยินยอมอยู่ง่าย พอใจและเพียงพอ เรียนรู้กับการใช้ชีวิตเพื่อผู้อื่น ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย มักน้อยสันโดษ

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า แม้ชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลมีพื้นฐานการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไปแต่เมื่อได้เข้ามาเรียนรู้ผ่านกระบวนการฝึกฝนด้านคุณธรรมจริยธรรมซึ่งถือเป็นหัวใจหลักในการก้าวเข้าสู่ชีวิตตามแนวทางโลกุตระกระบวนการฝึกฝนเหล่านี้ได้แก่ กิจกรรมปลูกเสกพระแท่นๆ ของพุทธ กิจกรรมพุทธาภิเษกสุดยอดปาฏิหาริย์ และกิจกรรมช่วงเข้าพรรษา ทั้ง 3 กิจกรรมนี้มุ่งเน้นในการฝึกปฏิบัติการเรียนรู้สภาวะอารมณ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธานี(จำปา 2550) ที่ว่าหลักการของสัมมาอาชีวะหรือการเลี้ยงชีพชอบตามหลักพระพุทธศาสนาครอบคลุมกระบวนการดำเนินชีวิตทั้งทางกายวาจาและใจโดยมีเป้าหมายอยู่ที่ความสุขหรือประโยชน์ทั้ง 3 ด้าน คือ ประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่นและประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของชาวศรีษะอโคผู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของแฟรงค์ พาสันส์ (อ้างถึงใน นิรนาท แสนสา,2557) นั่นคือองค์ประกอบ 3 ประการได้แก่ การรู้จักลักษณะของตนเองอย่างแจ่มแจ้ง การมีความรอบรู้และรู้จักในโลกของงานอาชีพ และการพิจารณา

ตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของตน ซึ่งทำให้ชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลได้เลือกประกอบสัมมาอาชีพในชุมชนได้ตรงกับสิ่งที่ตนถนัดจนกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานในฐานะงานนั้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่าแม้ชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลจะมีวิถีชีวิตตามแนวทางโลกียะและพื้นฐานการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันแต่เมื่อผ่านกระบวนการการเรียนรู้เพื่อก้าวเข้าสู่ชีวิตตามแนวทางโลกุตระ คือต้องมาถือศีล 5 ละอบายมุข และรับประทานอาหารมังสวิริติ อย่างเคร่งครัด จนทำให้ชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองด้านจิตวิญญาณเป็นผู้ที่มีสัมมาทิฐิในการประกอบสัมมาอาชีพมากขึ้นไม่โลภอยากได้มากเพื่อเป็นของตนแต่ต้องการสละออกให้มากเพื่อความสุขทางด้านจิตใจของตนเอง ดังนั้นจึงขอเสนอแนะว่าสังคม ชุมชน หน่วยงาน หรือ องค์กรต่างๆสามารถนำรูปแบบนี้ไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการประกอบสัมมาอาชีพเพื่อเกิดประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติได้

2. ผลการวิจัยพบว่าชาวศรีษะอโคผู้ให้ข้อมูลทุกรายต่างพึงพอใจในการเป็นคนจนมหัศจรรย์ซึ่งหมายถึงการเต็มใจ พอใจ ในความจนหากแต่ไม่จนใจเพราะต้องการเป็นผู้ที่สละออกไม่กอบโกยหอบหวงหรือทำเพื่อเอาเข้าตนเอง หากแต่มุ่งสร้างสรรค์กิจน้อยใหญ่เพื่อสังคม ชุมชน ดังนั้นการเรียนรู้สู่สัมมาอาชีพของสมาชิกชุมชนศรีษะอโคจึงสามารถเป็นแบบอย่างให้กับกลุ่มชนหรือองค์กรที่ต้องการแก้ปัญหาพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อเป็นบุคลากรที่สำคัญขององค์กรหรือหน่วยงาน หรือชุมชนนั้นได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีพของสมาชิกชุมชนศรีษะอโคเท่านั้นแต่ยังไม่ได้มีผลการศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีพในชุมชนอื่นของชาวอโคซึ่งมีบริบทต่างกันอย่างเช่นชุมชนสันตอโคก ชุมชนปฐมอโคก ชุมชนราชธานีอโคก ชุมชนสีมาอโคก ชุมชนศาลืออโคก ซึ่งแต่ละชุมชนมีฐานงานแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของชุมชน หรือกลุ่มอื่นๆ ในสังคมเพื่อเปรียบเทียบความชัดเจนของประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีพที่เกิดขึ้นด้วย

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวปรากฏการณ์วิทยาเชิงตีความซึ่งทำให้เราเห็นภาพประสบการณ์การเรียนรู้สู่สัมมาอาชีพของสมาชิกชุมชนศรีษะอโคซึ่งพบว่าเมื่อชาวศรีษะอโคได้ผ่านกระบวนการฝึกฝนปฏิบัติธรรมตามหลักของศาสนาพุทธแนวปฏิบัติแบบชาวอโคจึงทำให้เห็นกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่านิยม ความเชื่อ ผ่านหลักธรรมคำสอน ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตวิญญาณผ่านสมาชิกชุมชนที่นับถือศาสนาอื่นที่ต่างกันอย่าง

เอกสารอ้างอิง**ภาษาไทย**

ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์ (2554) *วิจัยเชิงคุณภาพไม่ยากอย่างที่คิด* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์คอมม่าดีไซด์แอนด์พริ้นท์จำกัด

ขวัญชัย ขวณา (2558) *การพัฒนาหลักสูตรสัมมาอาชีวะโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการพึ่งตนเองของเกษตรกร* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

งามพิศ สัตย์สงวน (2558) *การวิจัยเชิงคุณภาพทางมานุษยวิทยา* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณัฏพงษ์ ธรรมรักษาสีห์ (2557) *กระบวนการถ่ายทอดทางสังคมเชิงวิชาชีพ:กรณีศึกษานักออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมืออาชีวะเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน* ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พระธานี เขมธมโม(จำปา) (2550) *ศึกษาสัมมาอาชีวะในพระพุทธศาสนา* วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ธนภัทร์ สุทธิ (2550) *การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ* เทศบาลตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

_____ . (2552) *ธรรมพุทธสุตถิก* กรุงเทพมหานคร อีระการพิมพ์ ประสบสุข ฤทธิเดช, สมบัติ ฤทธิเดช, ประภัสสร ปรีเอี่ยม, ทศนี นาคคุณทรง ,วัชรรา เสนาจักร, ขวัญชัย ขวณา

ธารทิพย์ ขวณา (2554) *แหล่งเรียนรู้ชุมชนจัดการศึกษาสัมมาอาชีวะแบบมีส่วนร่วมโดยองค์ชุมชนเพื่อการพึ่งตนเองของกลุ่มเกษตรกรบ้านกุดแคน ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม* มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

นันทนา พลเยี่ยม (2553) *การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในสังกัดสำนักบริหารงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เขต 3* ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิรนาท แสนสา (2554) *การวิจัยเชิงคุณภาพ ในประมวลสาระชุดการวิจัยทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา* หน่วยที่ 6 หน้า 6-23 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พระมหาเทวประภาส มากคล้าย และ บุญทัน ดอกไธสง และ บุษกร วัฒนบุตร (2559) *พุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาสมรรถนะองค์การบริหารส่วนตำบลในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง* Veridian E-Journal, SU. ปีที่ 9, ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม): 615-630

ธัมมลักขณา ภิกขุณี (2559) *พุทธวิธีรับมือกับความกลัว* Veridian E-Journal, SU. ปีที่ 9, ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม): 467 - 482

- พระครูพัฒน กิจานรักษ์ (สำเรียง เพ็ชราม) (2547) การศึกษาหลักสัมาอาชีวะของพุทธศาสนาที่ปรากฏในหลัก
เศรษฐกิจพอเพียง ปรินญาพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปรินญานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมณะโพธิรักษ์ (2558) ยอดนิยายของโลกที่ไขความเป็นมนุษย์ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ฟ้าอภัย
- สมณะโพธิรักษ์ (2557) คำบุญคือบาปบุญคืออะไรกันแน่ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ฟ้าอภัย
- พระมหาไพบูลย์ สอนติโร (เทพ วาที) (2547) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของชุมชน ตามหลักสัมาอาชีวะ
กับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ปรินญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
- มิ่งหมาย มุ่งมาจน (2557) รูปแบบการบริหารโรงเรียนล้มมาลีศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มี
ประสิทธิผล วิทยานิพนธ์ปรินญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- สมจินตนา คุ่มภัย (2559) ปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมของชาวชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบที่บูรณา
การแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช Veridian E- Journal, SU. ปีที่ 9,
ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม): 715 – 732
- สุนัย เศรษฐบุญสร้าง (2531) แนวทางการดำเนินชีวิตด้วยระบบบุญนิยม กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ฟ้าอภัย
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ (2551 ก: 1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ
คั่นคั่นเมื่อ 1 ธันวาคม 2558